

AAU a KC Prádelna srdečně zvou na výstavu fotografií

MÁRIO BIHÁRI & BJÖRN STEINZ - „OBRÁZKY DUŠE“

Vernisáž se koná 29. května 2014 od 18.00

Výstava je součástí projektu galerie | art | SPACE | pražské Anglo-American University.

Známý slovenský romský hudebník Mário Bihári, který je od narození slepý, představuje novou formu sebevyjádření – fotografii. Ve spolupráci s fotografem Björnem Steinzem vytvářejí obrazy, které pomáhají sdílet jeho subjektivní zkušenost coby hudebníka. Výstava „Obrazy z duše“ byla poprvé představena v roce 2004 a poté cestovala pod záštitou Ministerstva zahraničí ČR po celém světě – Los Angeles, Soul, Oslo, Wroclaw, ... Aktuální výstava obsahuje výběr Máriových děl vzniklých v rámci dvou projektů, kdy používal fotografii coby nové médium vyjádření, a kolekci dokumentárních fotografií Björna Steinze, které zachycují Mária Biháriho během posledních 15 let.

Vždycky jsem zvědavý, jestli to vyjde. Když přichází kapela Koa na jeviště, jde Mário Bihári vždy se Zuzanou Navarovou a drží se jí za ruku. Mário je od dětství nevidomý. Hraje na harmoniku, na klavír a na klarinet. Kromě toho zpívá a komponuje. A také fotografuje, tvoří společně s dokumentaristou Björnem Steinzem. Pod záštitou Ministerstva zahraničních věcí ČR jsou jejich fotografie vystavovány v Los Angeles, v Soulu a v dalších světových metropolích.

Seznámili se na konzervatoři, kde Björn připravoval projekt pro svou diplomovou práci na FAMU. Mária fotografování zajímalo, a tak se dohodli, že zkusí, jestli by mohli fotografovat společně. Jejich původní představa byla taková, že oba budou fotografovat přibližně stejné věci či situace, a potom budou své snímky porovnávat. Jakási konfrontace světa světla a světa stínu. Brzy se ale přesvědčili, že takhle jednoduché to nebude. Současná spolupráce je výsledkem dlouhého hledání. Mário nejprve zkoušel fotografovat objekty, tedy věci, kterých se mohl dotknout a naaranžovat je tak, jak si je představoval pro svůj snímek. Ani to nebylo jednoduché, na jeden obrázek vyfotografoval třeba celý film. Každý snímek pak nechal zvětšit a probíral ho se svou rodinou, s přáteli. Měl poměrně jasnou představu o tom, co v něm chtěl zachytit a vyjádřit, a zajímalo ho, jak výsledek na diváky působí a nakolik jeho představu naplňuje.

První projekt, který společně připravili, se jmenoval Obrazy z duše.

"Myslím, že pro Mária bylo velmi důležité, jak mu lidé popisovali jeho obrázky, jejich atmosféru, pocity, které v nich vyvolávají," vysvětluje Björn Steinz. "Jako by jejich prostřednictvím mohl zase trochu vidět."

Právě díky tomu, že jejich první cyklus měl úspěch a pomohl jim získat grant Nadačního fondu Českého rozhlasu, který je mimo jiné i pořadatelem akce Světluška na podporu nevidomých, mohou ve společné práci pokračovat. Téma, které nyní zachycují, je složitější. Obrazy z duše jsou velmi subjektivní a každý si do nich nakonec může promítnout vlastní emoce, ale hudba, lidé, kteří ji hrají, to už je skutečnost, kterou každý zná a má o ní svou představu. Jak dokáže nevidomý člověk zachytit tak konkrétní vizuální informaci?

"Bylo to docela odvážné," potvrzuje Mário Bihári. "Myslel jsem si, že vždycky zachytím to, co slyším - jak lidé hrají. Že zmáčknu spoušť při nějaké pasáži, ve které budu cítit, že to hudebníci prožívají. Ted' už si nejsem úplně jistý, jestli se to dá vždycky zachytit právě takhle. I když v některých případech to myslím vyšlo. Například když jsme fotili v romské osadě na Slovensku. Lidé v jednom okamžiku začali tancovat, odvázáli se, a v tom okamžiku jsem je vyfotil. Měl jsem radost, že se konečně uvolnili, ale zase jsem v tom shluku lidí nevěděl, co z toho bude, a moc jsem tomu nevěřil. Ale vyšlo to. O to mi vlastně moje focení připadá zajímavější - že nikdy nevím, jestli to vyjde. Dozvím se to, až když ty obrázky někomu ukážu a ptám se lidí, co se jim líbí, a porovnávám to s vlastní představou."

Zajímalo mě, jestli mu při tomhle fotografování nějak pomohl fakt, že je poměrně známým muzikantem.

"Tam to neplatí," odporuje Mário, "oni o mě vůbec nic nevěděli. Ale platí, když zahrajete."

"Fotografovali jsme mladého kluka, který hrál na harmoniku. A v jednu chvíli si od něj Mário tu harmoniku vzal a začal hrát," doplňuje Björn. "A najednou se všechno změnilo, zmizel ten odstup, který do té chvíle všichni měli. Pak ještě přinesli nějaký borovice ..." (Zdá se, že jeho vzpomínka

na proslulou slovenskou borovičku je ještě dnes silná.)

Björn fotografuje také, ale už se nesnaží zachytit totéž. Někdy také udělá snímek fotografujícího Mária. Vybrané snímky Mário ještě barevně tónuje podle toho, s jakou barvou je každý nástroj spojený v jeho představách. Flétna je modrá, housle červené... Přesněji řečeno - na tónování v laboratoři dohlíží podle jeho instrukcí Björn.

"Vždycky je samozřejmě dobré, když lidé můžou ty obrázky vidět - to je jedno jestli v New Yorku nebo v Počernicích," říká Mário Bihári na závěr našeho setkání. "Ale to už je vlastně jenom takový konec. A mě nejvíc baví to focení. A pak taky napětí, jestli to vyjde nebo ne a jestli tam nakonec bude to, co jsem chtěl."

HUDBA V OBRAZE - Galerie Ecce Terra 2004